

DEMOCRITUSUNIVERSITYOFTHRACE
SCHOOL OF CLASSICS AND HUMANITIES
DEPARTMENT OF GREEK PHILOLOGY
in collaboration with the
NATIONAL CENTRE FOR SCIENTIFIC
RESEARCH "DEMOKRITOS"
INSTITUTE OF INFORMATICS AND TELECOMMUNICATIONS

INTERDEPARTMENTAL POSTGRADUATE PROGRAMME:
SPECIALIZATION IN ICTs AND SPECIAL EDUCATION – PSYCHOPEDAGOGY OF INCLUSION

MASTER'S THESIS

Behavioral problems of secondary education children, through the attitudes of educators in Western Thessaloniki

Panagiota Dazeli, 469

Master's thesis submitted to the examiners committee for the completion of the Postgraduate Programme entitled "Specialization in ICTs and Special Education – Psychopedagogy of Inclusion" implemented by the Department of Greek Philology of the Democritus University of Thrace in collaboration with the National Centre for Scientific Research "Demokritos" – Institute of Informatics and Telecommunications.

Approved by the examiners committee:

Supervisor [Ifigenia Dosi, assistant professor, T.E.Φ. - Δ.Π.Θ]

2nd Member: [Dr. Zoi Karampatzaki, contributing researcher –

I.I.T "Demokritos"]

3rd Member: [Dr. Dionisios Loykeris, contributing researcher –

I.I.T "Demokritos"]

Komotini/At
hens

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα προβλήματα συμπεριφοράς των μαθητών που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στην τάξη αποτελούν ζήτημα ιδιαίτερου ενδιαφέροντος και ανησυχίας για τους τελευταίους. Η πρόληψη, η αντιμετώπιση και η επίλυση των προβλημάτων αυτών εντάσσεται στο πλαίσιο του έργου τους. Αν και στην Ελλάδα αυτό το φαινόμενο δεν εμφανίζει μεγάλες διαστάσεις, τελευταία παρουσιάζει αυξητική τάση κυρίως για την εφηβική ηλικία. Επομένως, χρήζει άμεσης συστηματικής αντιμετώπισης. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να καταγράψει τα προβλήματα συμπεριφοράς των μαθητών της ελληνικής Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, μέσα από την αναζήτηση των στάσεων, των στρατηγικών διαχείρισης τους και την διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών. Η έρευνα αποτελείται από 33 εκπαιδευτικούς Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που υπηρετούν σε σχολεία της Δυτικής Θεσσαλονίκης. Για την συλλογή των δεδομένων εφαρμόστηκε η ποσοτική μέθοδος και οι συμμετέχοντες συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο αυτοαναφοράς και ερωτήσεων κλειστού και ανοιχτού τύπου. Μέσα από την ερευνητική αυτή προσπάθεια, τα ευρήματα καταδεικνύουν ότι εμφανίζονται συχνότερα πιο ήπιες μορφές προβλημάτων συμπεριφοράς μέσα στην τάξη, όπως η αδικαιολόγητη απουσία, η απόσπαση της προσοχής των μαθητών και η προσέγκυση της προσοχής των άλλων. Όσον αφορά την αντιμετώπιση τους, οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν περισσότερο τις προληπτικές στρατηγικές, όπως είναι η συζήτηση, η καθιέρωση σαφών κανόνων και η προσπάθεια επαναφοράς του μαθητή στην εργασία του, ενώ αποφεύγουν τις παρεμβατικές, όπως είναι η επίπληξη ενώπιον της τάξης. Λιγότερο συχνά, χρησιμοποιούν τις συνεργατικές στρατηγικές όπως είναι η συζήτηση και η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών. Σχετικά με τις ανάγκες επιμόρφωσης το μεγαλύτερο ποσοστό των εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, δήλωσε την προτίμηση του αρχικά σε πρακτικές τεχνικές για τον χειρισμό των κρίσεων της αποκλίνουσας συμπεριφοράς και έπειτα σε συμβουλευτικές μεθόδους και πρακτικές αντιμετώπισης. Αρκετοί ήταν και οι εκπαιδευτικοί που θα ήθελαν να εντρυφήσουν περαιτέρω σε θεωρίες μάθησης της σχολικής ψυχολογίας. Τα αποτελέσματα της έρευνας μπορούν να αποτελέσουν κινητήριο δύναμη για την οργάνωση παρεμβατικών προγραμμάτων, με στόχο την πρόληψη και τον περιορισμό του φαινομένου της προβληματικής μαθητικής συμπεριφοράς, πριν λάβει και στον Ελλαδικό χώρο απρόβλεπτες διαστάσεις.

Λέξεις-κλειδιά: *προβλήματα συμπεριφοράς μαθητών, στρατηγικές αντιμετώπισης, ανάγκες επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, Δευτεροβάθμια εκπαίδευση*

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αγγελή, Κ., & Βλάχου, Μ. (2011). Τεχνικές και μέθοδοι αντιμετώπισης προβλημάτων στην τάξη. Στο: Α. Καλαντζή-Αζίζι & Μ. Ζαφειροπούλου (Επιμ.), *Προσαρμογή στο σχολείο. Πρόληψη και αντιμετώπιση δυσκολιών* (σελ. 27-58). Αθήνα: Πεδίο
- Αθανασούλα-Ρέππα, Α. (2008). Ο εκπαιδευτικός οργανισμός και το ευρύτερο κοινωνικό του περιβάλλον. Στο: Αθανασούλα-Ρέππα, Α., & Κουτούζης, Μ., Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων: Κοινωνική και Ευρωπαϊκή Διάσταση της Εκπαιδευτικής Διοίκησης (Τόμος Γ, σελ. 39-92). Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Aloe, A. M., Shisler, S. M., Norris, B. D., Nickerson, A. B., & Rinker, T. W. (2014). A multivariate meta-analysis of student misbehavior and teacher burnout. *Educational Research Review*, 12, 30-44.
- Αναστασιάδου, Α. (2016). Ανίχνευση των ενδοϋπηρεσιακών επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών Αγγλικής που διδάσκουν σε μαθητές/τριες της πρώιμης παιδικής ηλικίας. *Επιστημονικό Εκπαιδευτικό Περιοδικό «e-κπ@ιδευτικός κύκλος»*, 4(1), 57-78.
- Andreou, E. & Rapti, A. (2010). Teachers' Causal Attributions for Behaviour Problems and Perceived Efficacy for Class Management in Relation to Selected Interventions. *Behaviour Change*, 27(1), 53-67. doi: 10.1375/bech.27.1.53
- Αραβανής, Γ. (1998). *Πειθαρχία και εκπαίδευση*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Αραβανής, Γ. (2004). *Πειθαρχία και εκπαίδευση. Ο ρόλος των ποινών και των αμοιβών στο σχολείο και στο νηπιαγωγείο*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη
- Αραβανής, Γ. (2008). *Παιδαγωγική και γενική μεθοδολογία*. Αθήνα: εκδ. Γρηγόρη

Arbuckle, C., & Little, E. (2004). Teachers' perceptions and management of disruptive classroom behaviour during the middle years (years five to nine). *Australian Journal of Educational & Developmental Psychology, 4*, 59-70.

Βαλμάς, Θ. & Βεργίδης Δ. (2011). Οι επιμορφωτικές ανάγκες των νεοδιόριστων δασκάλων, στο Β. Οικονομίδης, επιμ., *Εκπαίδευση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών. Θεωρητικές και*

ερευνητικές προσεγγίσεις. Αθήνα: Πεδίο

Βάμβουκας, Γ. (1998). *Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία*. Αθήνα: Γρηγόρης

Βαρελτζή, Ε., & Γιαβρίμης, Π. (2018). Μαθητές με χαμηλή σχολική επίδοση και η Θεωρίας της

«Ετικέτας». *Επιστήμες Αγωγής*, 1, 137-151.

Βασιλείου, Κ.& Κοσσυβάκη, Φ. (2004). Η μη λεκτική επικοινωνία κατά τη διδασκαλία: Καταγραφή της μη λεκτικής συμπεριφοράς των μαθητών. *Επιστήμες Αγωγής*, 1, 67-74.

Bayer, J. K., Hiscock, H., Ukoumunne, O. C., Price, A., & Wake, M. (2008). Early childhood aetiology of mental health problems: A longitudinal population-based study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, 49(11), 1166-1174. doi: 10.1111/j.1469-7610.2008.01943.x

Bayer, J. K., Sanson, A. V., & Hemphill, S. A. (2006). Parent influences on early childhood internalizing difficulties. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 27(6), 542-559. doi: 10.1016 /j.appdev.2006.08.002.

Beazidou, E., Botsoglou, K., & Andreou, E. (2013). Classroom behavior management practices in kindergarten classrooms: An observation study. *Hellenic Journal of Research in Education*, 1(1), 93-107.

Bear, G. G., Chen, D., Mantz, L. S., Yang, C., Huang, X., & Shiomi, K. (2016). Differences in classroom removals and use of praise and rewards in American, Chinese, and Japanese schools. *Teaching and Teacher Education*, 53, 41-50.

Beaman, R. (2006) *Behavioral interactions in the secondary school between teachers and students: What they say, what they do* (Unpublished dissertation). Australia: Macquarie University.

- Behets, D. (1997). Comparison of more and less effective teaching behaviors in secondary physical education. *Teaching and Teacher Education*, 13, 215-224.
- Bibou-Nakou, I., Kiosseoglou, G., & Stogiannidou, A. (2000). Elementary teachers' perceptions regarding school behaviour problems: Implications for school psychological services. *Psychology in the Schools*, 37(2), 123-134
- Bibou-Nakou, I., Stogiannidou, A. & Kiosseoglou, G. (1999). The relation between teacher burnout and teachers' attributions and practices regarding school behaviour problems. *School Psychology International*, 20(2), 209-217.
- Bird, M., Hammersley, M., Gomm, R., Woods, P. (1999). *Εκπαιδευτική Έρευνα στην Πράξη, Εγχειρίδιο Μελέτης*. Πάτρα: ΕΑΠ.
- Bloomquist, M. L. & Schnell, S. V. (2002). *Helping children with aggressive and conduct problems: Best practices for intervention*. New York: The Guilford Press
- Βουλγαράκη, Κ., Ανάγνου, Ε., & Παπαστεφανάκη, Σ. (2020). Διαχείριση προβλημάτων συμπεριφοράς μαθητών στην τάξη- απόψεις των καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του νομού Ηρακλείου. *Εκπαιδευτικός Κύκλος*, 8(2), 52-70.
- Bryman, A. (2017). Μέθοδοι κοινωνικής έρευνας. (μτφ.: Π. Σακελλαρίου). Αθήνα: Gutenberg. (έτος έκδοσης του πρωτοτύπου 2016).
- Bui, H. N. (2009). Parent-child conflicts, school troubles, and differences in delinquency across immigration generations. *Crime and Delinquency*, 55(3), 412-441.
- Burden, P.R. (1995). *Classroom management and discipline*. New York: Longman.

Burke, J.D., Loeber, R. & Birmaher, B. (2002) Oppositional defiant disorder and conduct disorder: A review of past 10 years, part II. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 41, 1275-1293.

Γαλανάκη, Ε. (2004). Δυσκολίες προσαρμογής παιδιών και εφήβων: Ορισμός, ιδιαιτερότητες, διάκριση από την ομαλή συμπεριφορά. Στο Α. Καλαντή-Αζίζι & Μ. Ζαφειροπούλου (Επιμ.),

Προσαρμογή στο Σχολείο: Πρόληψη και Αντιμετώπιση Δυσκολιών, 137-151. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Γαλιώτου, Α., & Ανδρέου, Ε. (2014). Διαχείριση συμπεριφοράς μαθητών με συναισθηματικές και συμπεριφορικές δυσκολίες. *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, 26, 35-58.

Γεωργούσης, Ν. Π. (1981). *Παιδαγωγική ψυχολογία* (β' τομ.). Αθήνα: Φελέκη

Γκότοβος, Α. Ε. (2002). *Παιδαγωγική αλληλεπίδραση. Επικοινωνία και κοινωνική μάθηση στο σχολείο*. Αθήνα: Gutenberg.

Γκότοβος, Α., Μαυρογιώργος, Γ., & Παπακωνσταντίνου, Π. (2000). *Κριτική και παιδαγωγική πράξη*. Αθήνα: Gutenberg.

Γκότοβος, Α. Ε. (1988). *Απόκλιση και παρέμβαση στην εκπαίδευση. Το παράδειγμα του καπνίσματος στα γυμνάσια και τα λύκεια*. Αθήνα: Σύγχρονη Εκπαίδευση

Γουδήρας, Δ., Νούλας, Α., Πολυχρονοπούλου, Σ., Παπαδόπουλος, Κ., Παπαδοπούλου, Σ., Αγαλιώτης, Ι., ..., Παπαγεωργίου, Κ. (2008). *Αποκλίνουσες συμπεριφορές - διαχείριση κρίσεων στο σχολείο*, Ερευνητικό Πρόγραμμα Ο.Ε.Π.ΕΚ, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας,

Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών. Τμήμα Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Πολιτικής. Ανακτήθηκε 23/04/2023 από:

<http://repository.edulll.gr/edulll/handle/10795/1132>

Camacho, D. A., & Parham, B. (2019). Urban teacher challenges: what they are and what we can learn from them. *Teaching and Teacher Education*, 85, 160-174. doi: 10.1016/j.tate.2019.06.014

Chikwature, W., Oyedele, V., & Ganyani, I. (2016). Effects of deviant behavior on academic performance in Mutare urban primary schools in Mutare district. *European Journal of Psychological Research*, 3(1), 35-45.

Clunies-Ross, P., Little, E., & Kienhuis, M. (2008). Self-reported and actual use of proactive and reactive classroom management strategies and their relationship with teacher stress and

student behaviour. *Educational Psychology*, 28(6), 693-710. doi: 10.1080/01443410802206700

Cohen, L. & Manion, L. (2017). *Research Methods in Education*. 4th Ed. Routledge, London and New York. Doi: <https://doi.org/10.4324/9781315456539>

Cohen, L. & Manion, L. (2008). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Cohen, M., & Hynd, G. W. (1986). The Conners Teacher Rating Scale: A different factor structure with special education children. *Psychology in the Schools*, 23, 13-23.

Compas, B. E., Connor-Smith, J. K., Saltzman, H., Thomsen, A. H., & Wadsworth, M. E. (2001). Coping with stress during childhood and adolescence: Problems, progress, and potential in theory and research. *Psychological Bulletin*, 127(1), 87–127

Conners CK, Barkley RA. (1985). Rating scales and checklists for child psychopharmacology. *Psychopharmacol Bull.*, 21(4), 809-43. PMID: 4089107.

Creswell, J. (2016). *Η έρευνα στην εκπαίδευση: σχεδιασμός, διεξαγωγή και αξιολόγηση ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας* (μτφ.: Ν. Κουβαράκου). Αθήνα: Εκδοτικός όμιλος Ίων. (έτος έκδοσης του πρωτοτύπου 2015).

Creemers, B. & Kyriakides, L. (2005). *Theory development in school effectiveness research and improvement practices through the development of a dynamic model of educational effectiveness*. Paper to be presented at the 86th Annual Meeting of the American Educational Research Association.

Croom, B., & Moore, G. E. (2003). The relationship between teacher burnout and student misbehavior. *Journal of Southern Agricultural Education Research*, 53, 262-274.

Denzin, N. K. (2017). Rules of conduct and the study of deviant behavior: Some notes on the social relationship. In M. McCall (Ed.). *Friendship as a Social Institution* (pp. 62- 94). New York: Routledge.

Δήμου, Γ. (2003). *Απόκλιση στιγματισμός. Αφομοιωτική θεωρητική προσέγγιση των αποκλίσεων στο σχολείο*. Αθήνα: Gutenberg

Discipline in schools: report of the Committee of Enquiry chaired by Lord Elton. Imprint:
London: H.M.S.O., 1989. Physical description: 292 p.

Ding, M., Li, Y., Li, X., & Kulm, G. (2008). Chinese teachers' perceptions of students' classroom misbehaviour. *Educational Psychology*, 28(3), 305-324. doi: 10.1080/01443410701537866

Dodge, K. A., Coie, J. D., & Lynam, D. (2008). Aggression and antisocial behavior in youth. In W. Damon & R. M. Lerner (Eds.), *Child and adolescent development. An advanced course* (pp. 437-472). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, Inc.

Δούκα, Μ. (2008). *Προβλήματα συμπεριφοράς στη σχολική τάξη: απόψεις και τρόποι αντιμετώπισης από τους εκπαιδευτικούς Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης* (Διπλωματική Εργασία). Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα.

Δρούλια, Γ. (2015). *Αντιλήψεις εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τη συμπεριφορά των μαθητών στη σχολική τάξη και τις τεχνικές πρόληψης και τροποποίησης της διαταρακτικής συμπεριφοράς τους*. Αδημοσίευτη διπλωματική εργασία. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Κόρινθος

Edwards, C.H. (1997). *Classroom discipline and management*. Columbus, Ohio: Merrill.

Emmer, E. T., Evertson, C. M., & Worsham, M. E. (2003). *Classroom management for secondary teachers* (6th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Eysenck, M.W. (2013). The impact of parental psychological difficulties on their children. In A.-S. Antoniou & B. D. Kirkcaldy (Eds.). *Education, Family and Child and Adolescent Health* (pp. 21–35). Athens: Diadrassi.

Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών & Κέδρος Α.Ε. (2008). *Ανίχνευση επιμορφωτικών αναγκών στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση*. Αθήνα: Ο.Ε.Π.ΕΚ.

Έκθεση της Επιτροπής Warnock (1978). *Special Educational Needs*. Αγγλία: Υπουργείο Παιδείας.

Ελληνική Στατιστική αρχή ΕΛ.ΣΤΑΤ. (2021). Αποτελέσματα απογραφής πληθυσμού και κατοικιών. Ανακτήθηκε 17/5/2023 από: https://elstatoutsourcers.statistics.gr/Census2022_GR.pdf

Ζαπαντιώτη, Α. (2007). *Στάσεις και απόψεις των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας*

εκπαίδευσης απέναντι στα προβλήματα συμπεριφοράς μαθητών/τριών στη σχολική τάξη : η περίπτωση των δασκάλων της πόλης του Αγρινίου. Αδημοσίευτη διπλωματική εργασία.

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα.

Ζαφειροπούλου, Μ. & Μάττη, Ε. (1997). *Ορισμός και παράμετροι της απειθαρχίας*

συμπεριφοράς των μαθητών στο σχολείο. Στο Πρακτικά 2ου πανελληνίου παιδαγωγικού συνεδρίου με θέμα: Ψυχοκοινωνικά προβλήματα: απειθαρχία – επιθετικότητα – βία – εγκληματικότητα στο σχολείο και στην κοινωνία, (σσ. 65-81). Κομοτηνή: Εταιρεία Παιδαγωγικών Επιστημών Κομοτηνής.

Ζεργιώτης, Α. (2014). Η παιδική επιθετικότητα και η αντιμετώπισή της στο σύγχρονο δημοτικό σχολείο: η περίπτωση της 49ης περιφέρειας δημοτικής εκπαίδευσης Αττικής. *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, 7, 181- 217

Farrington, D. P. (1993). *Understanding and preventing bullying*. In M. Tonny, & N. Morris (Eds.), *Crime and justice*, 17. Chicago: University of Chicago Press.

Fields, B. A. (1986). The nature and incidence of classroom behavior problems and their remediation through preventive management. *Behavior Change*, 3, 53–57.

Finn, J. D., Fish, R. M., & Scott, L. A. (2008). Educational Sequelae of High School Misbehavior. *The Journal of Educational Research*, 101(5), 259-274.

Fontana D. (1996β). *Ψυχολογία για εκπαιδευτικούς*. Αθήνα: Σαββάλας

Frick, P.J. (1998) *Conduct Disorders and severe Antisocial Behavior*. New York: Plenum Press.

George, N.L., George, M.P., Gersten, R & Grosenick, J.K. (1995). To leave or stay: An exploratory study of teachers of students with emotional and behavioral disorders. *Remedial and Special Education, 16*, 227-236.

Glock, S., & Kleen, H. (2018). Teachers' responses to student misbehavior: the role of expertise.

Teaching Education, 30, 52-68.

Goodman, R. L., & Burton, D. M. (2010). The inclusion of students with BESD in mainstream

schools: teachers' experiences of and recommendations for creating a successful inclusive environment. *Emotional and Behavioural Difficulties*, 15(3), 223– 237.

Goodman, R. and Scott, S. (1997). *Child Psychiatry*. Oxford: Blackwell Science

Hanimoglu, E. (2018). The Impact Technology Has Had on High School Education over the Years.

World Journal of Education, 8 (6), 96-106.

Hardman, E. L. & Smith, S. W. (2003). Analysis of classroom discipline-related content in elementary education journals. *Behavioral Disorders*, 28, 173–186

Herbert, M. (1978). *Conduct disorders of childhood and adolescence: a behavioural approach to assessment and treatment*. New York: John Wiley and Sons Ltd.

Heward, W.L. (2000). *Exceptional Children: An Introduction to Special Education*. New Jersey: Prentice Hall.

Hinshaw, S. P., & Lee, S. S. (2003). Conduct and oppositional defiant disorders. In E. J. Mash & R.

A. Barkley (Eds.), *Child psychopathology* (pp. 144–198). The Guilford Press.

Hinshaw, S.P. & Anderson, C.P. (1996) Conduct and oppositional defiant disorders. In E.L. Mash & R.A. Barkley (Eds.). *Child psychopathology*, 113-149. New York: Guilford Press

Holzkamp, K. (1989) *Grundlegung der Psychologie*. Frankf./M.: Campus.

Houghton, S., Wheldall, K., & Merrett, F. (1988). Classroom behaviour problems which secondary school teachers say they find most troublesome. *British Educational Research Journal*, 14(3), 297-312

Hudson-Baker, P. (2005). Managing student behavior: how ready are teachers to meet the challenge? *American Secondary Education*, 33(3),51-64.

Ηλεκτρονικό Λεξικό Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη (Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα),
<https://www.greek-language.gr/greekLang/index.html> τελευταία πρόσβαση στις (24/05/23)

Infantino, J., & Little, E. (2005). Students' perceptions of classroom behaviour problems and the effectiveness of different disciplinary methods. *Educational Psychology*, 25(5), 491-508. doi: 10.1080/01443410500046549

Javeau, C. (2000). *Η Έρευνα με Ερωτηματολόγιο – Το εγχειρίδιο του Καλού Ερευνητή*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Jones, D.W. (2008). Understanding criminal behavior. *Psychosocial approaches to criminality*, 2008, 21-22.

Johnson, Z. D., Goldman, Z. W., & Claus, C. J. (2018). Why Do Students Misbehave? An Initial Examination of Antecedents to Student Misbehavior. *Communication Quarterly*, 1-20.

Καλαντζή-Αζίζι, Α. & Μπεζεβέγκης, Η. (2000). *Θέματα ψυχικής υγείας παιδιών και εφήβων*.
Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Καλαντζή-Αζίζι, Α. (1985). *Προβλήματα συμπεριφοράς στο σχολείο*. Οικοσυστημική Προσέγγιση. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Καμπάς, Α. (2023). *Πειραματική έρευνα: Δειγματοληψία, μεταβλητές, υποθέσεις*. Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο, **PPT** σελ. 25 Ανακτήθηκε 9/05/2023 από:
<https://eclass.duth.gr/modules/document/?course=1432574>

[Kauffman, J.M. \(2007\) *Characteristics of emotional and behavioral disorders of children and youth*. Columbus: Merrill Prentice Hall.](#)

Kirk, S. & Gallagher, J. (1986) *Educating exceptional children*. USA, Illinois

Κολιάδης, Ε.Α. (Επιμ.), (2010). *Συμπεριφορά στο σχολείο. Αξιοποιούμε δυνατότητες, αντιμετωπίζουμε προβλήματα*. Αθήνα: Γρηγόρη.

Κουρκούτας, Η. (2015). *Επιθετικότητα και προβληματικές συμπεριφορές στην παιδική ηλικία: Κατευθύνσεις παρεμβάσεων στο πλαίσιο της τάξης για τους εκπαιδευτικούς*. Στο Γ. Καρράς

(Επιστ. Επμ.) *Παιδαγωγική & Διδακτική Επάρκεια* (σελ. 189-212). Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Kourkoutas, E., Vitalaki, E., & Fowel, A. (2015). Resilience Inclusive Model of Students with Social and Learning Difficulties or Disabilities. In E. Kourkoutas & A. Hart (Eds). *Innovative Practice and Interventions for Children and Adolescents with Psychosocial Difficulties and Disabilities* (p. 8-45).UK: Cambridge Scholar Publications.

Κουρκούτας, Η., & Θάνος, Θ. (2013). Εισαγωγή. Στο Η. Κουρκούτας & Θ. Θάνος (Επιμ.), *Σχολική βία και παραβατικότητα. Ψυχολογικές, κοινωνιολογικές, παιδαγωγικές διαστάσεις*.

Ενταξιακές προσεγγίσεις και παρεμβάσεις. Αθήνα: Τόπος.

Κουρκούτας Η. Ε. (2011). *Προβλήματα συμπεριφοράς στα παιδιά. Παρεμβάσεις στο πλαίσιο της οικογένειας και του σχολείου*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Κουτουβιδης, Ν., Μηνογιάννη, Α., & Βάρσου, Σ. (2003). *Η συμβολή της Θεωρίας της*

Προσωπικότητας στην κατανόηση της εγκληματικής συμπεριφοράς. Ανακτήθηκε από:

«Εγκέφαλος», <http://www.encephalos.gr/full/41-2-04g.htm> στις 24/06/23

Koutrouba. K. (2013). Student misbehaviour in secondary education: Greek teachers' views and attitudes. *Educational Review*, 65(1), 1-19.

Κρυώπου, Α. (2018). *Διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας στο πλαίσιο της πρόκλησης για το Νέο σχολείο του 21ου αιώνα, Διπλωματική εργασία*. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα.

Kullina, P. (2009). Attributions for and consequences of student misbehavior. *Journal of classroom interaction*, 42(2), 21-30.

Κυριακίδης, Λ. (1998). Οι Αντιλήψεις των δασκάλων και των γονιών για την πειθαρχία στο δημοτικό σχολείο. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 276, 203-222.

Kyriacou, C. (2010). Japanese high school teachers' views on pupil misbehaviour. *Pedagogy, Culture & Society*, 18(3), 245-249. doi: <https://doi.org/10.1080/14681366.2010.505459>

Kyriacou, C., Høie, H., Stephens, P. Avramidis, E, & Hultgren, Å. (2007). The development of student teachers' views on pupil misbehaviour during an initial teacher training programme in England and Norway, *Journal of Education for Teaching: International Research and Pedagogy*, 33(3), pp. 293-307. doi: [10.1080/02607470701450288](https://doi.org/10.1080/02607470701450288)

Kyriacou, C., & Ortega Martin, J. L. (2010). Beginning secondary school teachers' perceptions of pupil misbehaviour in Spain. *Teacher development*, 14(4), 415-426. doi: <https://doi.org/10.1080/02607470701450288>

Kyriacou, C., & Roe, H. (1988). Teachers' perceptions of pupils' behaviour problems at a comprehensive school. *British Educational Research Journal*, 14(2), 167-173.

Κυρίδης, Α. (2006). *Η πειθαρχία στο σχολείο. Θεωρία και έρευνα*. Αθήνα: Gutenberg

Landrum, T.J., & Kauffman, M.J. (2006). Behavioral Approaches to Classroom Management. In C. M. Evertson & C. S. Weinstein (Eds.), *Handbook of Classroom Management, Research, Practice, and Contemporary Issues* (p. 47- 71). Routledge

Lawrence, J. & Steed, D. (1986) Primary school perception of disruptive behavior, *Educational Studies*, 12, 147-157.

Levin, J., & Nolan, J. F. (1991). *Principles of classroom management: a hierarchical approach*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Lewis, R. (2001) .Classroom discipline and student responsibility: The students' view. *Teaching and Teacher Education*, 17, 307–319.

Little, E. (2005). Secondary school teachers' perceptions of students' problem behaviours.

Educational Psychology, 25(4), 369-377. doi: 10.1080/01443410500041516

Little, E., Hudson, A., & Wilks, R. (2002). The efficacy of written teacher Advice (tip sheets) for managing classroom behaviour problems. *Educational Psychology*, 22(3), 251-266

Mc Cormick, J., & Shi, G. (1999). Teachers' attributions of responsibility for their occupational stress in the People's Republic of China and Australia. *British Journal of Educational Psychology*, 69, 393-407.

Mayer, R. C., Davis, J. H., & Schoorman, F. D. (1995). An integrative model of organizational trust. *The Academy of Management Review*, 20(3), 709-734.

doi: <https://doi.org/10.2307/258792>

Μανιάτης, Π. (2010). *Σχολική βία και ετερότητα στην Ελλάδα. Η αναγκαιότητα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης*. Μέντορας.

Μάνος Ν.(1998). *Βασικά στοιχεία κλινικής Ψυχιατρικής*. Θεσσαλονίκη:University Studio Press.

Mash, E. & Wolfe, D. A (2001). *Abnormal child psychology*. Pacific Grove, Ca: Brooks/Cole, Wadsworth.

Ματσαγγούρας, Η. (2006). *Θεωρία και πράξη της διδασκαλίας. Η σχολική τάξη. Χώρος, ομάδα, πειθαρχία, μέθοδος*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

Μαυρογιώργος, Γ. (2008). Η εκπαιδευτική μονάδα ως φορέας διαμόρφωσης και άσκησης εκπαιδευτικής πολιτικής. Στο: Αθανασούλα-Ρέππα, Α., Διακοπούλου, Α., Κουτούζης, Μ., Μαυρογιώργος, Γ., & Χαλκιώτης, Δ. *Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων: Εκπαιδευτική Διοίκηση και Πολιτική* (τομ. Α, σελ. 119-164). Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Μαυροσκούφης, Δ. (2007). Στρατηγικές για τη διαχείριση συγκρουσιακών καταστάσεων και προβληματικών συμπεριφορών στη σχολική τάξη. *Ανάπτυξη κινήτρων και διαχείριση συγκρούσεων στο σχολείο*. Επιμορφωτικό Σεμινάριο: Ανάπτυξη κινήτρων και διαχείριση συγκρούσεων στο σχολείο, 5.

McMahon, R. J., & Frick, P. J. (2007). Conduct and oppositional disorders. In E. J. Mash & R. A. Barkley (Eds.), *Assessment of childhood disorders* (pp. 132–183). The Guilford Press.

Merrett, F. & Wheldall, K. (1984) Classroom behavior problems which Junior school teachers find troublesome. *Educational Studies*, 10, 87-92.

Μόττη-Στεφανίδη, Α., Παπαθανασίου, Χ., & Λαρδούτσου, Σ. (2011). Διαταρακτική και επιθετική συμπεριφορά. Στο: Α. Καλαντζή-Αζίζι & Μ. Ζαφειροπούλου (Επιμ.), *Προσαρμογή στο σχολείο. Πρόληψη και αντιμετώπιση δυσκολιών* (σελ. 27-58). Αθήνα: Πεδίο

Μουστακλή, Α. (2009). Επιμορφωτικές ανάγκες εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο Ν. Άρτας για την αντιμετώπιση προβλημάτων πειθαρχίας στο Γυμνάσιο, αδημοσίευτη διπλωματική Εργασία. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα

Μπάλιου Ε. (2005) *Οι απογοητεύσεις των καθηγητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από την εκπαιδευτική διαδικασία*. Αθήνα: εκδ. Αδελφοί Κυριακίδη.

Μπασέτας, Κ., & Πούλου, Μ. (2001). Η απόδοση των αιτιών και η ανάληψη των ευθυνών από τους εκπαιδευτικούς για τις επιδόσεις των μαθητών τους. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 32, 157-174.

Μπίκα, Χ. (2011). «*Μορφές Μαθητικής Επιθετικότητας στο Γυμνάσιο: Μια Μελέτη Περίπτωσης*». Διπλωματική εργασία. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Φιλοσοφική σχολή, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Τομέας Παιδαγωγικής.

Mudrack, P., & Farrell, G. (1995). An examination of functional role behavior and its consequences for individuals in group settings. *Small Group Research*, 26, 542-571.

Νικολάου, Γ., Χριστοφή, Μ. (2014). Η Αποκλίνουσα Συμπεριφορά στον Εθνοπολιτισμικά Ετερογενή Σχολικό Χώρο. *Psychology the Journal of the Hellenic Psychological Society*, 14(2), 23-26.

Νόβα – Καλτσούνη Χ. (1995). *Κοινωνικοποίηση, η γέννηση του κοινωνικού υποκειμένου*.

Αθήνα: Gutenberg.

Nwobodo, D. N., & Nnadi, D. N. (2018). Strategies for curbing deviant behaviors among secondary school students in Udi local government area of Enugu stage. *International Research Journal of Human Resources and Social Sciences*, 5(5), 110-119.

ΟΕΠΕΚ. (2008β). Αποκλίνουσες συμπεριφορές. Διαχείριση κρίσεων στο σχολείο. Θεσσαλονίκη: ΟΕΠΕΚ.

OECD. (2019a). PISA 2018 results- Greece-Country Note. Paris: OECD Publishing. Ανακτήθηκε στις 20/06/23 από https://www.oecd.org/pisa/publications/PISA2018_CN_%20GRC.pdf

Özben, S. (2010). Teachers' strategies to cope with student misbehavior. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 2, 587-594.

Olweus, D. (1991). Bully/victim problems among school children: Basic facts and effects of a school based intervention program. In I. Rubin, & D. Pepler (Eds.), *The development and treatment of childhood aggression* (pp. 411-447). Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Παθμελής, Ι. (2000). *Προβλήματα συμπεριφοράς μαθητών. Το σχολείο και το σπίτι*. 421, 49-55

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο - Τμήμα Επιμόρφωσης & Αξιολόγησης (2010). *Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης (2010-2013): Μελέτη διερεύνησης επιμορφωτικών αναγκών. Ομάδα πληθυσμού έρευνας: Εκπαιδευτικοί, μέρος 1ο*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Παναγάκος, Ι. (2014). *Διαχείριση Προβλημάτων Συμπεριφοράς στη Σχολική Τάξη: Τεχνικές Πρόληψης και Τεχνικές Παρέμβασης*. 4ο Πανελλήνιο συνέδριο επιστημών εκπαίδευσης, 2014, 350-365. doi: <https://doi.org/10.12681/edusc.155>

Παπαναούμ-Τζίκια, Ζωή. (1989). *Πολιτική κοινωνικοποίηση και σχολείο*. Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη.

Παπάνης, Ε. (2011). *Αυτοεκτίμηση θεωρία και αξιολόγηση*. Θεσσαλονίκη: Σιδέρης.

Παρασκευόπουλος, Ι. (1993). *Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας: έννοια, χαρακτηριστικά, είδη και στάδια της επιστημονικής έρευνας (τόμος 1^{ος})* Αθήνα: Του Ιδίου.

Παρασκευόπουλος, Ι.Ν. (1974). *Ψυχολογία των ατομικών διαφορών*. Αθήνα: ΟΕΣΒ

Παντελιάδου, Σ. (2000). *Επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών σε θέματα σχετικά με την εκπαίδευση ατόμων με ειδικές ανάγκες*. Στο Πανελλήνιο Συνέδριο «Έρευνα για την ελληνική εκπαίδευση» του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας, Αθήνα , 21 – 23 Σεπτεμβρίου.

Pearson, A. D. (2006). *Media influence on deviant behavior in middle school students*. Doctoral dissertation. University of North Carolina, Wilmington.

Pettit, G., Bates, J. & Dodge, K. (1992). Family interaction patterns and children's conduct problems at home and school: A longitudinal perspective. *School Psychology Review*, 22, 403–420.

Πετρόπουλος, Φ. (2014). *Γιατί οι μαθητές δεν αρέσκονται στο σχολείο και στην εκπαίδευση που τους προσφέρει; : ερευνητική μελέτη σε μαθητές λυκείου για τους ενδοσχολικούς*

παράγοντες που ευθύνονται για τη δημιουργία και εκδήλωση συμπεριφοράς απαρésκειας των μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για το σχολείο και την εκπαίδευσή τους και της επίδρασης της παιδαγωγικής σχέσης καθηγητών-μαθητών στην πρόληψη εμφάνισης της απαρésκειας των μαθητών (Διδακτορική Διατριβή). Πανεπιστήμιο Πατρών: Πάτρα

Πολυχρονοπούλου, Στ. (1991) *Παιδιά και έφηβοι με ειδικές ανάγκες και δυνατότητες*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.

Πουρσανίδου, Ε. (2016). Προβλήματα συμπεριφοράς στην τάξη και παρέμβαση του δασκάλου.

Έρευνα στην Εκπαίδευση, 5(1), 62-75.

Πρεκατέ, Β. (2012). *Ψυχολογικό αντίκτυπο της οικονομικής κρίσης στα παιδιά*. Ανακτήθηκε από: <http://toblogsas.skai.gr/post/13878542174> στις 20/06/2023

Ρόντος, Κ. & Παπάνης, Ε. (2007). Οι τεχνικές του καλού ερωτηματολογίου. Στον δικτυακό τόπο της Ελληνικής Κοινωνικής Έρευνας Ανακτήθηκε 9/05/2023 από: <https://eclass.duth.gr/modules/document/index.php?course=1432574&openDir=/5a017656giYw>

Poulou, M., (2005). The prevention of emotional and behavioural difficulties in schools: Teachers' suggestions. *Educational Psychology in Practice*, 21 (1), 37-52.

Poulou, M., & Norwich, B. (2000). Teachers' causal attributions, cognitive, emotional and behavioural responses to students with emotional and behavioural difficulties. *British Journal of Educational Psychology*, 70, 559-581. doi: <https://doi.org/10.1348/000709900158308>

Reinert, D. F., & Edwards, C. E. (2009). Attachment theory, childhood mistreatment, and religiosity. *Psychology of Religion and Spirituality*, 1(1), 25-34.

doi: <https://doi.org/10.1037/a0014894>

Roache, J.E., & Lewis, R., (2011). The carrot, the stick, or the relationship: what are the effective disciplinary strategies? *European Journal of Teacher Education*, 34 (2), 233-248.

Richardson, K. M., & Rothstein, H. R. (2008). Effects of occupational stress management intervention programs: A meta-analysis. *Journal of Occupational Health Psychology*, 13(1), 69–93. <https://doi.org/10.1037/1076-8998.13.1.69>

Richardson, V. & Fallona, C. (2001). Classroom management as method and manner. *Journal of Curriculum Studies*, 33,705-728.

Σαγρή, Γ. (2007). *Η αποκλίνουσα συμπεριφορά των μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μέσα στη σχολική τάξη : αντιλήψεις και στάσεις των εκπαιδευτικών της Λάρισας*

(Διπλωματική Εργασία). Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα

Safran, S. & Oswald, K. (2003). Positive behavior supports: Can schools reshape disciplinary practices? *Council for Exceptional Children*, 69, 361–373.

Σακονίδης, Χ., Κλώθου, Α., Πίνιου, Μ. (1996). *Εκδηλώσεις επιθετικής συμπεριφοράς σε πολυπολιτισμικό σχολικό περιβάλλον. Ψυχοκοινωνικά Προβλήματα, απειθαρχία,*

επιθετικότητα, βία, εγκληματικότητα στο σχολείο και στην κοινωνία. Κομοτηνή, Εταιρεία Παιδαγωγικών Επιστημών Κομοτηνής

Σακκούλης, Δ. & Βεργίδης, Δ. (2017). Οι επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών ειδικότητας που εργάζονται σε Δημοτικά Σχολεία του νομού Αχαΐας. *Εκπαίδευση Ενηλίκων*, 39, 71 – 83

Scanlon, G., & Barnes-Holmes, Y. (2013). Changing attitudes: supporting teachers in effectively including students with emotional and behavioural difficulties in mainstream education.

Emotional and Behavioural Difficulties, 18, 374-395

Schunk, D.H., Pintrich, P.R. & Meece, J.L. (2010). *Τα κίνητρα στην εκπαίδευση*, μετ. Μ. Κουλεντιανού, Μ. Αθήνα: Gutenberg.

Shen, J., Zhang, N., Zhang, C., Caldarella, P., Richardson, M. J., & Shatzer, R. H. (2009). Chinese elementary school teachers' perceptions of students' classroom behaviour problems.

Educational Psychology, 29(2), 187-201. doi: 10.1080/01443410802654909

Siedentop, D. (2002). Ecological perspectives in teaching research. *Journal of Teaching in Physical Education*, 21, 427-440.

Σκούρος, Τ. (2003). Αντικοινωνική συμπεριφορά ελληνοκυπρίων μαθητών Γ' τάξης Γυμνασίου στο σχολικό χώρο. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 35, 219-235

Slavin, R. (2003). Elements of effective teaching. *Literacy Today*, March, 9-10.

Σταθοπούλου, Α. & Νικολαράκη, Κ. (2017). Η εφηβική παραβατικότητα. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 1, 1289-1297

Stavrou P.D., & Kourkoutas E. (2017). School Based Programs for Socio-emotional Development of Children with or without Difficulties: Promoting Resilience. *American Journal of Educational Research*, 5(2), 131-137

Sun, R. C. F., & Shek, D. T. L. (2012). Student classroom misbehavior: an exploratory study based on teachers' perceptions. *The Scientific World Journal*, 1-8. doi: 10.1100/2012/208907

Swann, W. B., & Bosson, J. K. (2010). Self and identity. In: S. T. Fiske, D.T. Gilbert & G. Lindzey, (Eds), *Handbook of Social Psychology* (vol.1, pp 589-626). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, Inc.

Tabachnick, B. R., & Zeichner, K. M. (1984). The Impact of the Student Teaching Experience on the Development of Teacher Perspectives. *Journal of Teacher Education*, 35(6), 28-36.

Thanos, T., Kourkoutas, I., & Vitalaki, E. (2006). *Burnout reactions and stressful situations of Greek teachers within mainstream school settings*. Paper presented at the International Conference of the Stress and Anxiety Research Society, July, Rethymno.

Tremblay, R. E. (2000). The development of aggressive behaviour during childhood: What have we learned in the past century? *International Journal of Behavioral Development*, 24(2), 129–141. <https://doi.org/10.1080/016502500383232>

Tillery, A. D, Varjas, K., Meyers, J., & Collins, A. S. (2010). General education teachers' perceptions of behavior management and intervention strategies. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 12(2), 86-102.

Thibaut, J. W. (2017). *The Social Psychology of Groups* (1st published in 1987). New York: Routledge.

Τσομπόλη, Ε. (2019). Μαθητές με αποκλίνουσες συμπεριφορές στο σχολείο. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 9, 851-860.

Veenman, S. (1984). Perceived Problems of Beginning Teachers. *Review of educational research*, 54, 143-178.

Walker, H., Ramsey, E., & Gresham, F. (2004). *Antisocial Behaviour in School*. Evidence Based Practices (2nd ed.). Belmont, CA: Wadsworth.

Walker, H. M. (1995). *The acting out child: Coping with classroom disruption*. Longmont, CO: Sopris West. doi: <https://doi.org/10.1177/1461444814543164>

Wragg, E.C. (1984) *Classroom teaching skills*. London: Croom Helm.

Wheldall, K. & Merrett, F. (1989) *Positive teaching in the Secondary School*. London: Paul Chapman.

Φιλοκώστα, Θ. (2010). Αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τη μόρφωσή τους, αδημοσίευτη διπλωματική εργασία). Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος.

Χατζηχρήστου, Χ. & Horf, D. (1991). Προβλήματα συμπεριφοράς και σχολικής επίδοσης μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των εκπαιδευτικών. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 14-15, 107- 143.

Χρηστάκης, Κ. Γ. (2011). *Προβλήματα συμπεριφοράς στη σχολική ηλικία. Εκτίμηση, Πρόληψη-Καταγραφή- Αντιμετώπιση*. Αθήνα: Διάδραση.